

Medyada Öğretmenler Hakkında Yapılan Konuşmaların Öğretmenlerin Mesleki Mutluluklarına Yansımaları^a

Adem Bayar^{b, c}, Mine Bayar^d

Özet

Bu araştırmanın amacı, medyada öğretmenler hakkında yapılan konuşmaların öğretmenlerin mesleki mutluluklarına yansımalarını ortaya koymak ve mesleki mutluluklarını arttırmak için yapılması gerekenleri belirlemektir. İlgili araştırma nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde olgu bilim deseni ile düzenlenmiştir. Araştırma, öğretmenlerin mesleki mutluluklarında medyada haklarında yapılan konuşmaların ne kadar etkili olduğunu göstermesi açısından önem arz etmektedir. Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örneklem kapsamında ölçüt (kriter) örneklem tekniğiyle belirlenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle toplanan veriler betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Analizler neticesinde araştırmacılar katılımcıların mutluluk kavramını sevinç, takdir edilme, huzur, ait olma ve güvende hissetme ile bir tuttıkları bulgusuna ulaşmışlardır. Katılımcılar mesleki mutluluğu etkileyen unsurları okul yönetimi, öğrenci başarısı, mesleki saygınlık-değer görme, medya, okulun sahip olduğu imkânlar, meslektaşlar ve veli şeklinde sıralamışlardır. Ayrıca araştırmacılar katılımcıların çoğunun (9 öğretmen) medyada öğretmenler hakkında çıkan haberlere yönelik olumsuz, çok azının (2 öğretmen) olumlu ve yalnızca birinin nötr düşünceye sahip olduklarını tespit etmişlerdir. Son olarak katılımcılar öğretmenlerin mesleki mutluluklarını arttırmak için birtakım önerilerde bulunmuşlardır. Elde edilen tüm bu bulgular doğrultusunda araştırmacılar öğretmenlerin mesleki adanmışlıklarının sürdürülebilmesi için mesleki mutluluklarının sağlanması gerektiği sonucuna varmışlardır.

Anahtar Kelimeler

Mutluluk
Öğretmen
Medya

Makale Hakkında

Geliş Tarihi: 09.06.2022

Kabul Tarihi: 21.09.2022

Doi: 10.18026/cbayarsos.1128218

Reflections of the Conversations about Teachers in the Media on Teachers' Professional Happiness

Abstract

The aim of this study is to reveal the reflections of the conversations about teachers in the media on teachers' professional happiness and to determine what needs to be done to increase the professional happiness of teachers. The current research has been carried out with the phenomenology design using the qualitative research method. The research is important in terms of showing how effective the speeches made about them in the media are on teachers' professional happiness. The study group of the research has been determined by criterion sampling technique within the scope of the purposeful sampling. The data obtained by the semi-structured interview technique has been analyzed by the descriptive analysis method. As a result of the analysis, the researchers have found that the participants equated the concept of happiness with joy, appreciation, peace, belonging, and feeling safe. The participants have listed the factors affecting professional happiness as school management, student success, professional dignity-appreciation, media, opportunities the school has, colleagues, and parents. In addition, the researchers have determined that most of the participants (9 teachers) have negative thoughts about the news about teachers in the media, very few (2 teachers) have positive thoughts, and only one has neutral thoughts. Finally, the participants have offered some suggestions to increase the professional happiness of the teachers. In line with all these findings, the researchers have concluded that the professional happiness of teachers should be ensured to maintain their professional dedication.

Keywords

Happiness
Teacher
Media

About Article

Received: 09.06.2022

Accepted: 21.09.2022

Doi: 10.18026/cbayarsos.1128218

^a Bu çalışma Amasya Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) Koordinasyon Birimi tarafından desteklenen SEB-BAP 21-0218 nolu projeden üretilmiştir.

^b İletişim Yazarı: adem.bayar@amasya.edu.tr.

^c Doç. Dr., Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, ORCID 0000-0002-8693-9523.

^d Dr., Millî Eğitim Bakanlığı, ORCID 0000-0002-3902-4368.

Giriş

Günümüzde medya hemen hemen birçok konuyu, iş alanını, faaliyetleri ve mesleki olguları olumlu ya da olumsuz olmak üzere fazlaca etkilemektedir. Bu durum herhangi bir örgütün içerisindeki aksaklıkları ortaya çıkarma, geçerliğini yitirmiş alanları yenileme gibi olumlu anlamda etkisini gösterse de bazen de birtakım örgütlerin ya da örgüte mensup bireylerin hayatlarına olumsuz etkilere neden olabilmektedir. Medyanın olumlu etkileri nispeten çağrışımlarla anlaşılabilirse bile olumsuz etkileri üzerine birtakım sorunlar üzerinden yoğunlaşmak gerekmektedir. Örneğin, öğretmenlerin, öğretmenlik mesleğine yönelik medyada birtakım haberler yapılmaktadır. Bu haberler gruplandırılacak olursa yılın öğretmeni haberleri, atanamayan öğretmen haberleri, öğretmen ve şiddet haberleri, öğretmen ve istismar haberleri, öğretmen ve yönetici çatışması haberleri, yeni müfredat haberleri, öğretmen maaş bilgilendirmeleri ve öğretmen özlük hakları güncelleştirmelerine yönelik haberler şeklinde sıralanabilir.

Yapılan bu haber başlıklarına bakıldığında, yılın öğretmeni, başarılı köy okulu öğretmeni veyahut yeni nesil tekniklere sahip öğretmen haberleri gibi yapılan medya haberleri nispeten diğer öğretmenlerin de motivasyonlarını, mesleklerine yönelik bağlılıklarını ve mesleki mutluluklarını olumlu olarak etkilemektedir. Fakat ne yazık ki kimisi doğru kimisi yanlış olmakla birlikte istismar, şiddet ve rüşvet gibi yanlış davranışlar içeren öğretmenler üzerinden medyaya taşınması gerek toplumun gerekse öğretmenlerin haber konusu öğretmenlere bakışını olumsuz yönde etkilemektedir. Bu da öğretmenlerin mesleki mutluluklarına olumsuz yönde etki yapmaktadır. Bu tür haberlerin medyada yer alması her ne kadar medyanın bir görevi olsa da zaman zaman yanlış ya da yönlendirici haberlere de rastlanılmaktadır. Kimi medya grupları salt prim, reyting, okunma ya da izlenme sayısını artırma gibi sebeplerle asılsız haberleri, asılsız kaynaklardan derleyip halkın gündemine sunmaktadır. Bu da öğretmenlerin mesleki mutluluklarında açık bir düşüşe neden olmaktadır. Öğretmenlerin mutluluğunu sınırlamaktadır. Öğretmenler ile öğrenciler veyahut veliler arasına engeller oluşturmaktadır.

Ne yazık ki istismar, şiddet, rüşvet gibi olumsuz davranışlar bazı sözde öğretmenler tarafından gerçekleştirilmektedir. Bunlar yapılması son derece yanlış eylemlerdir. Fakat bu haberler, medyada fütursuzca yani belirli kapsam ve sınırlılık belirtmeden yer aldığına yalnızca bir kişiyi değil ne yazık ki tüm öğretmenleri olumsuz yönde etkilemektedir. Bu da halk içerisinde istemsizce öğretmenlere karşı bir önyargı oluşturmaktadır.

Bunun yanı sıra atanamayan öğretmen haberleri, öğretmen özlük hakları veya öğretmen maaş haberlerinin de fütursuzca medya aracılığıyla duyurulması da öğretmenlerin mesleki mutluluklarına gölge düşürmektedir. Örneğin atanamayan öğretmen haberlerini okuyan bir öğretmen adayının mesleki doyuma ulaşmadan mesleki mutluluğuna gölge düşmesi ya da öğretmenlerin maaş ve özlük hakkı sınırlılıklarının medya kanalı ile tüm halk ile açıkça paylaşılması ister istemez toplumun gözünde öğretmeni ve öğretmenlik mesleğini itibarsızlaştırmaktadır. Aslında her kurumun ya da örgütün birtakım şeyleri gizli kalmalıdır. Nasıl ki dilimizde “aile arasında” diye bir tabir varsa aynı şekilde “örgüt arasında” diye bir tabir de olmalıdır. Ne yazık ki kişilerin mesleki statüleri, ekonomik durumlarıyla değer gördüğü bir toplumda, öğretmen maaşlarının ya da özlük haklarının tüm topluma açıkça servis edilmesi öğretmenlerin itibarsızlaşmasına zemin hazırlamaktadır. Bu da yine öğretmenlerin mesleki mutluluklarının azalmasına ya da yok olmasına neden olmaktadır.

Literatür Taraması

Bu başlık altında sırasıyla medyanın etkileri ve gücü, mutluluk kavramının tanımı, mesleki mutluluk kavramının tanımı ve mesleki mutluluğu etkileyen unsurlar, öğretmenin eğitim sisteminde yeri ve önemi, öğretmenlerde mesleki mutluluk (nedenleri-yansımaları), öğretmenlerde mesleki mutluluğu arttırmak için yapılması gerekenler ve öğretmenlerin mesleki mutluluklarında medyanın etkisi ve rolü alt başlıklarına sırasıyla yer verilmiştir.

Medyanın Etkileri ve Gücü

İlgili literatüre bakıldığında medyanın etkileri ile ilgili Mora (2008), medyanın başlıca beş temel işlevi olduğunu belirtmiş ve medyanın etkisinin ve gücünün de bu işlevler etrafında çeşitlendiğini belirtmiştir. Medyanın başlıca beş işlevi Mora'ya (2008) göre bilgilendirme, kültürel devamlılık, toplumsallaştırma, kamuoyu yaratma ve eğlendirmedir. Bu kavramlar;

- Bilgilendirme: İnsanları içinde yaşadıkları dünyadaki ekonomik, toplumsal, siyasi, sanat, kültür ve sportif bilgileri haber niteliğine getirip insanlarla buluşturur.
- Kültürel Devamlılık: Medya yapı itibariyle toplumdan topluma çeşitlilik gösterdiğinden içinde bulunduğu toplumun da kültürünü haberler esnasında insanlara gizil şekilde yansıtır.
- Toplumsallaştırma: Medya aracılığı ile insanlar arası kaynaşma sağlanmaktadır.
- Kamuoyu Yaratma: Güncel ve toplumu yakından ilgilendiren olaylara medya kendi bünyesinde yer verir.
- Eğlendirme: Film, müzik, diziler ve yarışmalar aracılığıyla medya aracılığı ile insanların eğlenme ihtiyaçları da giderilmektedir.

Ayrıca Mora (2008), medyanın işlevlerine ayrı bir bakış açısıyla da yaklaşmaktadır. Buna göre medya;

- Medya, bilinirliğini artırmaya çalışıp reklamını yaptığı endüstrilerin satışlarını artırmaya çalışmaktadır.
- Medya, kapitalist sistemin toplumları yönlendirme gereksiniminden doğmuştur.

Arslan (2015) ise, medyanın etkilerini birey, toplum ve kültür açısından ele almıştır. Ona göre medya ile insanlar arasındaki ilişki oldukça karmaşık ve çok boyutlu bir süreçtir. Hal böyle iken medyanın etkilerini tek bir parametre ile incelemek de neredeyse imkânsızlaşır. Medyanın insanlar üzerindeki etkisi önemli ölçüde verdiği mesajla ilgilidir. Medyanın dili, tutumu ve üslubu etkinin türünü ve şiddetini önemli ölçüde etkilemektedir.

Ayrıca Arslan (2015), medyanın insanlar üzerindeki etkisini artıran bir diğer önemli faktörün otoritesi ve güvenilirliği kanıtlanmış önemli kaynaklar ve kişilerden gelen haberler olduğunu savunur. Bu kişilerin haberleri kamuoyunca genel kabul gördüğünden toplum tarafından daha çok itibar görmektedir. Örnek olarak; ekonomik açıdan zor bir süreçten geçen bir ülkenin medyasında olumlu olumsuz birçok haber yer almaktadır. Bu haberler insanlar üzerinde etkili olsa da bunların arasından sıyrılan o ülkenin ekonomi bakanının medyaya karşı yapacağı açıklamalar olacaktır. Bakanın yaptığı açıklamalar, otoritesi ve güvenilirliğinden dolayı daha büyük bir etkiye sahip olacaktır. Bu bağlamda medyanın insanlar ve toplumlar üzerindeki etkisi aşağıdaki şekilde görselleştirilmiştir.

MAKSATLILIK

Kasıtlı-Önceden Düşünölmüş

ZAMAN			
	Kısa Süreli	* Bireysel Duyarlılık * Media Kampanyaları * Kollektif Tepki * Bireysel Tepki	* Gelişmenin Yayılması * Bilgi Yayımak-Bilgilendirmek * toplumsal Kontrol * Sosyallezyasyon * Gerçeklik Tanımlama * Kurumsal Değişme
			Uzun Süreli

Kasıtsız-Önceden Planlanmamış

(Kaynak: Arslan, 2015)

Yukarıda da açıklanmaya çalışıldığı gibi medya; toplumun ilgisini, bilgi, tutum ve düşüncelerini değiştirebilme, dönüştürebilme, azaltma ya da attırıp kuvvetlendirme gibi etkilere sahiptir.

Mutluluk Kavramının Tanımı

İlgili literatüre bakıldığında Ayda (1994) mutluluğu, erdemın mükâfatlandırılması değil erdemın ta kendisi olarak tanımlamaktadır. Ona göre mutluluk, zevk alındığı sürece tutkuları erteleyebilmektir. Seligman (2007) ise mutluluğu, yaşamın amacına varmak üzere çıkılan yolda olumlu duyguların, olumsuz duygulardan fazla olması olarak tanımlamıştır. Bir başka tanıma göre ise mutluluk bireyin aile, iş ve kariyerinden yüksek doyum almasıdır (Diener, 2000).

Eroğlu (2013) mutluluk kavramının tanımına sosyoloji, felsefe, ekonomi, sosyal psikoloji, psikoloji ve eğitim gibi birçok farklı alanın kendi kapsamları içerisinde yer vermiştir. Buna göre, mutluluk sevgi, sevinç ve hoşnut olma duygularının bireyin yüzüne yansımaları olarak tanımlanmaktadır. Mutluluk toplumsal bağlama, bedensel ve ruhsal sağlığa ve parasal dengeye bağlıdır. Yurtseven (2019) ise mutluluğun Latince de bolluk ve refah, Yunancada ise büyük zenginlik olarak geçtiğini ifade etmektedir. Ona göre mutluluk, bireyin ruhen ve bedenen kendini yeterli ve sağlam hissetmesidir. Solunoğlu, Örgün ve Erol (2021) mutluluğu yaşamın sonuna kadar süren bir arayış olarak tanımlamaktadırlar. Bu sebeple mutluluk bir araç değil, süreç sonunda ulaşılması gereken bir amaç olarak nitelendirilmektedir. Mutluluk, insanların ve toplumların uygarlık seviyesini gösteren bir duygu olarak tanımlanmıştır. Mutluluk bireysel konulara öz saygı, benlik algısı, kendini gerçekleştirme gibi içsel nedenler yanında sosyo-ekonomik statü, cinsiyet, meslek gibi toplumsal yani dışsal olan konulara da bağlıdır. Mutluluk, aile, toplum ve bireysel etkenler arasında bulunan çok karmaşık bir yapıdır. Sonuç olarak gelişmiş bir toplumun göstergesi olan mutluluk (Yurtseven, 2019); çok boyutlu ve süreç gerektiren bir kavram olarak dikkat çekmektedir.

Mesleki Mutluluk Kavramının Tanımı ve Mesleki Mutluluğu Etkileyen Unsurlar

İş mutluluğu, ilk defa 1911’de Taylor ve Gilbert tarafınca fabrikalarda en az gerginlik ve yorgunlukla çalışmak olarak ifade edilmiştir. Bu konuda ilk bilimsel araştırmalar, Hawthorne araştırmaları şeklinde de bilinen Elton Mayo ve arkadaşlarınca 1920’li yıllarda gerçekleştirilmiştir. Bunun devamında Hoppock tarafından 1935 yılında kaleme alınan “Job Satisfaction” isimli eserden sonra günümüze dek mesleki mutluluk konusunda dikkat çeken araştırmalar yapılmaya devam etmiştir (Sönmezer, 2007). İş mutluluğu, bir işte çalışan bireylerin iş içinde ve iş haricinde farklı unsurlar doğrultusunda sahip oldukları duygu durumları ve hissiyatlarını kapsayan oldukça geniş kapsamlı ve karmaşık bir olgudur (Amiresmaili ve Moosazadeh, 2013). Waggoner’inde (2013) belirttiği gibi bir iş yerinde çalışmaktan mutlu olan bireyler daha üretkendirler ve çalıştıkları kurumlara daha çok yarar sağlarlar. Pryce-Jones’a (2011) göre, örgütsel mutluluk, bireyin gizli güçlerini ortaya koymasına olanak tanıyan düşünce yapısıdır. Bu bağlamda, örgütsel mutluluğa sahip olan bireyler daha hızlı yükselme, daha çok kazanma, daha özgün fikirler ortaya koyma, amaçlarına daha çabuk ulaşma, daha iyi iletişim kurma, daha iyi eleştiriler alma, daha çok öğrenme, daha çok başarılı olma ve daha sağlıklı olma gibi özelliklere sahip olmalarından dolayı mutsuz olan bireylerden farklıdır. Kuşkusuz mutluluk sadece çalışma ortamı ve performansını etkilemez aynı zamanda bireylerin özel yaşamlarında da bazı etkilere neden olabilmektedir (Taner, 1993).

İşletmelerin gelecekteki çalışanlarının mutluluğuna bağlı olduğundan dolayı (Arslan ve Polat, 2017), mesleki mutluluk kavramı bir örgütün yaşamını sürdürebilmesi için oldukça önem arz etmektedir. Bu bağlamda, mesleki mutluluğun en az mutluluk kadar karmaşık bir yapı olduğunu belirten Yurtseven (2019); mesleki mutluluk ile ilgili inceleme yapılmadan önce bireysel, ailesel, çevresel ve toplumsal bazda mutlulukların incelenmesi gerektiğini, bunun ardından bireylerin mesleki mutluluklarına yönelik yorumlar yapılması gerektiğini savunur. Bu parametreler ve yönergeler doğrultusunda Yurtseven (2019), mesleki mutluluğu öğretmenler açısından bireyin bir işe kendini ait hissetmesi, o işi yaparken tatmin olması ve kendini gerçekleştirebilmesi şeklinde tanımlamaktadır. Uzunbacak, Akçakanat ve Erhan (2019) ise mesleki mutluluğu, “meslek aşkı” adı altında incelemiş ve bireyin kariyerindeki pozitif durumların başarılı olarak nitelendirilmesi sonucunda bireyde oluşan duygu olarak tanımlamışlardır. Meslek aşkı bireyin eksik ve fazla yönlerini bilip onlarla bir bütün halinde işinde yol alması durumudur. Bazen de meslek aşkı, bireylerin meslekleri sürecinde keşfedilmeyi bekleyen gizil güçleridir. Ahn, Dik ve Hornback (2017), bireylerin mesleki aşk kavramını kendini gerçekleştirme, diğer bireylere hizmet etme, içsel tatmin duygusu ve bireyin işinde kendini görmesi şeklinde tanımlamışlardır. Russel’a (1976) göre bireylerin eğitim seviyeleri arttıkça sahip oldukları işlerdeki mutlulukları da doğru orantılı olarak artmaktadır. Ona göre, bilim insanları tahsilleri neticesinde diğer meslekleri yapan bireylere göre daha çok mesleki mutluluğa ulaşmaktadırlar. Tekirgöl (2011) mesleki mutluluk ile ilgili olarak, iş ve işin toplum gözündeki itibarının mesleki mutluluğu etkilediğini ortaya koymuştur. Solunoğlu, Örgün ve Erol (2021) mesleki mutluluğu “meslek aşkı” olarak incelemiş ve meslek aşkını, bireylerin mesleklerine karşı sorumluluklarını yerine getirmek için inandıkları ilahi bir ilham olarak tanımlamışlar; meslek aşkının bireylerin elde ettikleri başarılar sonucunda arttığını vurgulamışlardır.

Sonuç olarak mutlulukla alakalı olan mesleki mutluluk kavramı meslek aşkı, bireyin yaptığı işten doyumuna ulaşması ve kendini gerçekleştirme gibi bireyde yaptığı işle ilgili oldukça yüksek seviyede bulunan duygu durumu olarak tanımlanabilir.

İlgili literatür tarandığında iş mutluluğuna etki eden unsurların bireysel ve örgütsel unsurlar şeklinde iki alt başlık kapsamında değerlendirildiği görülmektedir. Buna göre meslek, mesai süresi, kişilik özellikleri, kişisel hedefler, hayata ilişkin perspektif, cinsiyet, yaş, mesleki tecrübe, eğitim seviyesi, medeni durum ve sosyokültürel çevre bireysel unsurlar; maaş, işin niteliği, çalışma muhiti ve şartları, gelişim ve terfi imkânları, istikrar, yönetim tarzı, yönetici işinden sorumlu bireyler ile mesai arkadaşları ile ilişkileri ise örgütsel unsurlar arasında sayılmaktadır (Gül, Oktay ve Gökçe, 2008; Pınar ve Arıkan 1998). Uzunbacak, Akçakanat ve Erhan (2019), mesleki mutluluğu etkileyen unsurları bireyin mesleğine duyduğu aşkın boyutu, birey için yaptığı işin anlamı şeklinde belirtmişlerdir. Yurtseven (2019) ise mesleki mutluluğu artırmak için birçok gelişmiş ülkenin bu konu hakkında profesyonellerden yardım alarak seminerler gerçekleştirdiğini dile getirmektedir. Yurtseven (2019), öğretmenlerin mesleki doyumları dolayısı ile mesleki mutluluklarını okul iklimi, okul kültürü, mesleki tükenmişlik, örgütsel adalet, yönetici davranışları, okulun fiziki ortamı ve farklı kademe ve branşlarda olma ve bazı demografik değişkenlerin etkilediği bulgularına ulaşmıştır.

Öğretmenin Eğitim Sisteminde Yeri ve Önemi

Eğitim sistemi, okul yönetimi, öğretmen, öğrenci ve veli gibi birçok bileşenden meydana gelmektedir. Her ne kadar bu bileşenler bir sistemin ögesi olması açısından benzer derecede önemli olsalar da eğitim-öğretimin planlanması, uygulaması ve değerlendirilmesinden birincil derecede sorumlu olan öğretmenler ayrı bir öneme sahiptirler. Bu bağlamda, öğretmenlerin mutlulukları işlerine odaklanmalarında önemli bir değişken olarak dikkat çekmektedir. Bir örgütte bulunan bireylerin mutlu olması hem örgütsel hem de bireysel açıdan önemli olup, örgütsel hedeflerin gerçekleştirilmesi sürecinde ayrı bir yere sahiptir (Arslan, 2018). Çünkü ilgili alan yazında yapılan çalışmalar örgütsel mutluluk ile ortaya konulan performans arasında olumlu bir ilişki olduğunu göstermiştir (Wright ve Bonett, 2007; Wright, Cropanzano ve Bonett, 2007).

Ayas (2009), nitelikli öğretmen yetiştirilmediğinde bu durumun tarih sahnesinden silinme sonucu ile neticeleneceğini söyleyerek öğretmenin eğitim sistemindeki önemini vurgulamıştır. Bu nedenle ülkeler gelecek hedeflerine ve vizyonlarına yönelik hizmet edecek öğretmenler yetiştirmelidirler. Bu sayede yetişen öğretmenler eğitim sisteminin şekil almış hali olarak öğrencileri ülkenin hedeflerine doğrudan ve dolaylı olarak hazırlamış olacaklardır.

Oktay (1991), yeryüzünün ilk mesleklerinden biri olarak nitelediği öğretmenliğin yalnızca eğitim sistemi değil, ülkelerin geleceğinde de rol alacak derecede önemli olduğunu vurgulamaktadır. Benzer şekilde öğretmenlik mesleğinin insan var olduğu sürece var olacağını ifade eden Ayas'a (2009) göre, öğretmenlik yalnızca eğitim sistemi için değil toplumun ve devletin her kesimi için de önemlidir.

Öğretmenlerde Mesleki Mutluluk (Nedenleri-Yansımaları)

Öznel iyi oluş, iş tatmini ya da yaşam doyumunu kavramları ile de ilintili olduğu ifade edilen örgütsel mutluluk, kişilerin iç dünyalarında deneyimledikleri bir durum olup kişinin algılamasına göre değerlendirilebilen bir kavramdır (Bulut, 2015). Fisher (2010) örgütsel mutluluğun iş yerinde mutluluk ya da iş tatmini duygusundan daha fazlası olduğunu

belirtmiştir. Yurtseven (2019), mesleki mutluluğu etkileyen unsurları öğretmenler üzerinden maddeler halinde şöyle ifade etmiştir;

- a. Öğretmenlerin mesleki mutluluğunun oluşmasında en önemli unsur diğer meslektaşları ile girdiği olumlu iletişimidir. Bu sayede öğretmen, diğer öğretmen arkadaşlarını adeta bir destekçisi olarak görmektedir.
- b. Öğretmenlerin mesleki mutluluğuna negatif yönde etki eden unsurlar arasında ise en başta veliler gelmektedir. Velilere son dönemlerde verilen aşırı ayrıcalıklar öğretmenlerin işlerini yapmalarına ve özgür hissetmelerine engel olmaktadır.
- c. Öğretmenlerin mesleki mutluluğuna engel olan etmenlerden biri de okulların fiziki donanımlarının yetersiz olmasıdır. Öğretmenin yapmak istediklerini tam olarak yapamaması bir süre sonra performans düşüklüğü ve mutsuzluğu getirmektedir.
- d. Öğretmenlerin görev yaptıkları okulların kademeleri arttıkça mesleki mutluluklarında da azalma meydana gelmektedir. Bu öğretmenin iş yükünün artmasıyla açıklanabilir.
- e. Öğretmenin mesleki mutluluğu açısından başat bir role sahip diğer bir unsur da okul yönetimidir. Okul yönetimi tarafsızlığı, yenilikçiliği, vizyonu ve hoşgörüsü ile öğretmenlerin mesleki mutluluğuna olumlu etki yapabilmektedir. Ayrıca dış etkenlere karşı öğretmenini savunan bir yönetim, öğretmenlerin mesleki mutluluklarını artıracaktır.
- f. Öğretmenin yenilikçi fikirlerinin okul yönetimi veyahut okul aile birliği tarafından örselenmesi de öğretmende mesleki mutluluğun sönmesine zemin hazırlayacaktır. Bu sebeple öğretmenlerin de kendini gerçekleştirme imkân sağlayacak alanlar oluşturulmalıdır.
- g. Öğretmenlerin sürekli belirli işlerden sorumlu görülmesi de onlardaki mesleki mutluluğu azaltmaktadır. Buna örnek olarak okullardaki törenleri hep Türkçe öğretmenlerinin sunması, oyun ve gösterileri hep beden eğitimi öğretmenlerinin düzenlemesi de bir süre sonra bu branş öğretmenlerinin severek yaptıkları eylemlerden soğumasına ve mesleki mutsuzluk yaşamasına neden olacaktır.
- h. Okul içerisindeki öğretmen sayısının gereğinden az ya da fazla olması da mesleki mutsuzluğu ortaya çıkaran bir diğer unsurdur. Öğretmen sayısının az olması tahmin edilebilir olsa da fazla olması da öğretmenin kurum içerisinde yapmak istediği çoğu şeyden feragat etmesine zemin hazırlayacaktır.
- i. Öğretmenlerin mesleki mutluluklarını belirleyen diğer bir unsur ise maaş konusudur. Özellikle meslek statü ve otoritelerini maaşa endeksleyen toplumlarda maaşları düşük olan öğretmenler mesleki mutluluklarında düşüş yaşamaktadırlar.
- j. Öğretmenlerde mesleki anlamda yenilenmeler yaşanmaması, sürecin durağanlaşması da onlarda mesleki mutluluğun azalmasına neden olmaktadır.
- k. Öğretmenler de zaman zaman diğer meslek gruplarına mensup bireyler gibi takdir edilmek istemektedirler. Yeterince takdir alamayan öğretmenler, mesleklerinde yetersiz oldukları algısına kapılıp mesleki mutsuzluk yaşayabilirler.

Öğretmenlerde Mesleki Mutluluğu Arttırmak İçin Yapılması Gerekenler

İlgili literatüre bakıldığında Aksu (2021) öğretmenlerdeki mesleki mutluluğu arttırmak için yapılması gerekenleri şöyle sıralamıştır;

- a. Öğretmenlerin uzmanlıklarını ve yeteneklerini sergileyebilecekleri alanlar oluşturulmalıdır.
- b. Toplum ve örgüt içerisinde öğretmenlik mesleği saygınlığı artırılmalıdır.
- c. Öğretmenlik mesleği ile bireyin hayatı uyum sağlamalıdır.
- d. Öğretmenler mesleklerine duygusal anlamda bağlılık hissetmelidirler.

Ayrıca Yurtseven'in (2019) öğretmenlerdeki mesleki mutluluğun nedenleri ve yansımaları üzerine ortaya koyduğu fikirlerinden hareketle öğretmenlerde mesleki mutluluğu artırmak için yapılması gerekenler hakkında çıkarımlar yapmak mümkündür. Buna göre öğretmenlerde mutluluğu arttırmak için yapılması gerekenler aşağıdaki şekilde sıralanabilir;

- a. Öğretmenler örgüt içerisinde meslektaşlarıyla serbestçe iletişim kurabilmelidirler.
- b. Veliler, öğretmenlerin profesyonellik alanlarına giren, ders anlatım biçimi, yöntem ve teknikleri vb., konulara müdahale etmemelidirler.
- c. Okul kurumu içerisinde her branş öğretmenin dersi çeşitlendirmesini sağlayacak materyaller bulundurulmalıdır.
- d. Öğretmenlere görev yapacakları okul kademelerinin seçiminde özgürlük sağlanmalıdır.
- e. Okul yönetimi öğretmenine destek olmalı, onun yeni fikirlerine açık olmalı ve öğretmenini zaman zaman takdir etmelidir.
- f. Okul yönetimi ve okul aile birliği öğretmeni karşıt bir grup olarak görmemelidir.
- g. Öğretmenlerin gönüllülük ile yapması gereken işler ile öğretmenler bağdaştırılmamalıdır.
- h. Okul örgütlerinde yeterli sayıda öğretmen bulunmalıdır.
- i. Öğretmenlerin maaş, özlük hakları gibi konular herkesin erişemeyeceği şekilde gizlilikle düzenlenmelidir.
- j. Zaman zaman kurumlar öğretmenlerine yenileyici kurslar veya aktiviteler düzenlemelidir.

Öğretmenlerin Mesleki Mutluluklarında Medyanın Etkisi ve Rolü

Medyada öğretmenler hakkında çıkan haberler oldukça değişkenlik ve çeşitlilik arz etmektedir. Uygun (2012), öğretmenlik ile ilgili medyada yer alan haberleri mesleki sorunlar ve meslek dışı sorunlar olmak üzere iki başlık altında toplamıştır. Mesleki sorunlar kendi içerisinde; öğretmenlerin nicelik sorunları, öğretmenlerin eğitim sorunları, öğretmenlerin hukuki sorunları, öğretmenlerin ekonomik sorunları, öğretmenlerin örgütlenme sorunları ve öğretmenlerin mesleki yayın sorunları; meslek dışı sorunlar ise kendi içerisinde, öğretmenlerin karakter sorunları, öğretmenlerin toplumsal kökenleri, öğretmen-halk ilişkileri ve öğretmen-siyasi çevre ilişkileri şeklindedir. Ayrıca basında genel anlamda öğretmenlerin sorunlarının ya da öğretmenlerle ilgili Bakanlığın aldığı kararların uluorta yayınlandığı; bu gerçekliğin öğretmenler arasında kalması gereken şeyleri herkesin gözü önüne serdiğinden öğretmenleri çoğu zaman olumsuz şekilde etkilendiği ortadadır.

Bu açıklamalara dayalı olarak insanlar üzerinde ciddi bir güce sahip olan medyada öğretmenlerle ilgili çıkan haberler kişiden öteye mesleğe yönelik olması nedeniyle öğretmenlik mesleğini icra eden öğretmenler itibarsızlaştırma nedeniyle mesleki mutsuzluk yaşamaktadırlar.

Araştırmanın Önemi, Amacı ve Araştırma Soruları

Eğitim sisteminin en önemli bileşenlerinden biri olan öğretmenlerin öğrenme öğretme süreçlerinin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesinde önemli bir yere sahip olduğu herkes tarafından kabul edilmiş bir gerçekliktir. Ancak zaman zaman medyada eğitim konusunda yapılan bazı programlarda her ne kadar uzmanlık alanı eğitim ya da öğretmen eğitimi olmasa dahi bazı kişilerin eğitim ve öğretmenler üzerine ahkâm kesici ve hatta hakarete kadar varan söylemlerine tanık olunmaktadır. Bu durum mesleği insan yetiştirmek olan öğretmenlere karşı büyük bir saygısızlık göstergesi olup asıl daha incitici olan bu tür yorumlamalarda bulunan kişilere karşın gerek Millî Eğitim Bakanlığı gerekse öğretmen sendikalarının sessiz kalmaları ya da yeteri kadar tepki göstermemeleridir. Bu bağlamda kanayan bu yaraya dikkat çekilmiş olması açısından bu araştırma önem arz etmektedir.

Bu araştırmanın amacı, medyada öğretmenler hakkında yapılan konuşmaların öğretmenlerin mesleki mutluluklarına yansımalarını ortaya koymak ve öğretmenlerin mesleki mutluluklarını arttırmak için yapılması gerekenleri belirlemektir. Bu bağlamda araştırma boyunca aşağıdaki araştırma sorularına yanıt aranmıştır. Katılımcılara göre;

- Mutluluk kavramının tanımı nedir?
- Öğretmenlerin mesleki mutluluklarını etkileyen unsurlar nelerdir?
- Medyada öğretmenler hakkında çıkan haberler/konuşmalar mesleki mutluluğu nasıl etkilemektedir?
- Öğretmenlerin mesleki mutluluklarını arttırmak için neler yapılmalıdır?

Yöntem

Bu başlık altında sırasıyla araştırmanın yöntemi, araştırmanın deseni, çalışma grubu, araştırmacıların rolü ile verilerin toplanması ve analizi alt başlıklarına yer verilmiştir.

Araştırmanın Yöntemi

Bu çalışma nitel araştırma yaklaşımı temel alınarak gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırma, olguları özünde inceleyip anlamayı amaçlayan bir yaklaşımdır (Yıldırım, 1999). Bir başka ifade ile nitel araştırma yaklaşımı, sosyolojik bir realitenin ve bireyin ortaya koyduğu davranışların temelinde bulunan sebeplerin belirlenmesini amaçlayan bir anlayışa sahiptir (Gürbüz ve Şahin, 2017).

Araştırmanın Deseni

Bu araştırma nitel araştırma desenlerinden olgu bilim deseni çerçevesinde kurgulanmıştır. Olgu bilim deseni çerçevesinde organize edilen çalışmalarla, bireylerin deneyimleri temel alınarak çalışılan olgu hakkında ortak bir manaya varmak amaçlanır (Creswell, 2014). Bu nedenle olgu bilim araştırmacıları bireylerin yaşantılarındaki yapıların bilinçli tarafını ortaya çıkarırlar (Polkinghorne, 1989). Çünkü olgu bilim deseni ile olaylar, durumlar, deneyimler ve kavramlar derinlemesine incelenir ve yorumlanır (Sönmez ve Alacapınar, 2014).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, Amasya İli Millî Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı okullarda görev yapan öğretmenlerden amaçlı örneklem yöntemi ve ölçüt (kriter) örneklem tekniğine bağlı olarak belirlenen 12 öğretmenden meydana gelmektedir. Ölçüt örnekleme tekniğinin özelliği önceden belirlenmiş kriterleri karşılayan bütün durumların çalışılmasıdır (Yıldırım ve Şimşek,

2013). Çalışma grubunun belirlenmesinde en az 10 yıllık öğretmenlik yapıyor olmak, en az 2 sosyal medya hesabına sahip olmak, günde en az 2 gazete okuyor olmak ve sınıf öğretmeni olmak kriterleri kullanılmıştır.

Katılımcıların kimlikleri gizli tutulmuş ve katılımcılar Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10, Ö11 ve Ö12 şeklinde kodlanmıştır. Katılımcılara ait demografik bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Öğretmenlere Ait Demografik Özellikler

	Eğitim Düzeyi	Cinsiyet	Mesleki Kıdem	Sosyal Medya Sayısı	Okunan Gazete Sayısı
Ö 1	Lisans	Erkek	10-15 Yıl	4	2
Ö 2	Lisansüstü	Kadın	10-15 Yıl	3	2
Ö 3	Lisansüstü	Erkek	10-15 Yıl	3	2
Ö 4	Lisans	Erkek	10-15 Yıl	4	3
Ö 5	Lisansüstü	Kadın	16-20 Yıl	4	3
Ö 6	Lisans	Erkek	16-20 Yıl	3	3
Ö 7	Lisans	Kadın	16-20 Yıl	3	3
Ö 8	Lisans	Kadın	16-20 Yıl	4	3
Ö 9	Lisansüstü	Kadın	21-25 Yıl	3	2
Ö 10	Lisans	Kadın	21-25 Yıl	2	2
Ö 11	Lisans	Kadın	26 Yıl ve Üzeri	2	3
Ö 12	Lisans	Erkek	26 Yıl ve Üzeri	2	4

Tablo 1’deki veriler incelendiğinde, araştırmaya katılan öğretmenlerin %42’sinin erkek olduğu %58’inin kadın olduğu görülmektedir. Mesleki kıdem olarak değerlendirildiğinde, katılımcıların %33’ünün 10-15 yıl aralığında, %33’ünün 16-20 yıl aralığında, %17’sinin 21-25 yıl aralığında ve %17’sinin de 26 yıl ve üzeri olduğu görülmektedir. Katılımcılardan %67’si lisans mezunu iken %33’ü lisansüstü mezundur. Katılımcıların %25’inin iki, %42’sinin üç ve %33’ünün ise 4 sosyal medya hesabı bulunmakta olup katılımcılarından %42’si günde iki, %50’si günde üç ve %8’i ise günde dört gazete okuduğunu ifade etmektedir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden faydalanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde bulunan sorular araştırmacı tarafından görüşme evvelinde hazırlanır; görüşme esnasında elde edilen yanıtlara göre bu sorularda değişiklik yapılabilir, soruların yerinde oynamalar yapılabilir veya ek sorular sorulabilir (Çepni, 2005; Yıldırım ve Şimşek, 2013). Görüşme soruları hazırlanırken, araştırmacı ilgili literatürü tarayarak, uzman görüşü alarak ve soruların anlaşılabilirliği açısından üç öğretmen ile ön görüşme yapılarak görüşme sorularının nihai hali elde edilmiştir.

Görüşmelerde herhangi bir veri kaybı yaşanmaması amacı ile öğretmenlerden izin alınarak gerçekleştirilen tüm görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Her bir görüşme ortalama 30 dakika sürmüştür. Elde edilen veriler betimsel analiz tekniği ile analiz edilmiştir. Betimsel analizde görüşülen bireylerin tecrübelerine yönelik söylemleri doğrudan alıntı ile gösterilmektedir. Bu bağlamda önce tematik bir yapı meydana getirilir; sonrasında bu yapı doğrultusunda veriler işlenir, elde edilen bulgular tanımlanır ve son olarak bu bulgular yorumlanır (Altunışık, Coşkun, Yıldırım ve Bayraktaroğlu, 2010; Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Araştırmacıların Rolü

Birinci araştırmacı gerek öğretmenlik hayatında gerekse akademisyenlik hayatında öğretmenlerle ilgili medyada çıkan haberlerin daha çok olumsuz algı oluşturu bir biçimde yapıldığına tanıklık etmiştir. Ancak bu durumun yıllar geçse de değişmediği hatta daha da kötüye gittiğini gören araştırmacı öğretmen olarak görev yapan birçok arkadaşının bu durumdan duydukları rahatsızlıklara dikkat çekmek amacı ile bu çalışmayı yapmaya karar vermiştir.

İkinci araştırmacı gerek yazılı gerekse görsel medyada öğretmenlere yönelik haberleri sıklıkla görmektedir. Bu durumun sadece öğretmenler üzerine yoğunlaştığını, dolayısı ile öğretmenlerin sistematik olarak itibarsızlaştırıldıklarına dikkat çekmek için bu çalışmayı yapmaya karar vermiştir.

Bulgular

Yapılan çalışma sonucunda elde edilen bulgular araştırma sorularına göre analiz edilmiştir. Bu bağlamda, birinci araştırma sorusu, "Mutluluk kavramının tanımı nedir?" şeklindedir. Bu soruya ilişkin elde edilen veriler araştırmacılar tarafından analiz edildiğinde katılımcıların mutluluk kavramını; 1. Sevinç, 2. Takdir edilme, 3. Huzur, 4. Ait olma ve 5. Güvende hissetme kavramları ile ifade ettikleri bulunmuştur. Katılımcı görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Mutluluk Kavramına İlişkin Algıları

Sıra	Kod	f	%	Örnek Cümle
1	Sevinç	12	32	"Mutluluk kelimesi bana her şeyden önce sevinme-sevinçli olmayı çağrıştırılmaktadır." (Ö12).
2	Takdir edilme	9	24	"Yaptığım işle ilgili gerek okul müdürüm gerek öğretmen arkadaşlarım gerekse velilerim tarafından takdir gördüğümde mutlu oluyorum." (Ö6).
3	Huzur	7	18	"Nerde huzur var ise mutluluk oradadır. Huzurlu olmadığım bir ortamda mutlu olmam mümkün değil." (Ö1).
4	Ait olma	6	16	"Kendimi bir gruba ait hissettiğimde mutlu olmakta iken kendimi oraya ait hissetmediğimde içimde bir buhran, mutsuzluk ve hüznün meydana geliyor." (Ö4).
5	Güvende hissetme	4	10	"Bana göre mutluluk denilince ilk akla gelmesi gereken kendini güvende hissetmedir. Güvende olmadığın yerde mutluluk sınırlı ve sığ olacaktır." (Ö3).
	Toplam	38	100	

Tablo 2'de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenlerin mutluluk kavramının tanımına ilişkin algıları; %32 oranında sevinç, %24 oranında takdir edilme, %18 oranında huzur, %16 oranında ait olma ve %10 oranında güvende hissetme şeklinde sıralanmıştır.

Araştırmanın ikinci sorusu "Öğretmenlerin mesleki mutluluklarını etkileyen unsurlar nelerdir?" şeklindedir. Bu soruya ilişkin elde edilen veriler analiz edildiğinde katılımcılar mesleki mutlulukları etkileyen unsurları; 1. Okul yönetimi, 2. Öğrenci başarısı, 3. Mesleki saygınlık-Değer görme, 4. Medya, 5. Okulun sahip olduğu imkânlar, 6. Meslektaşlar ve 7. Veli biçiminde ifade etmişlerdir. Katılımcı görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 3. Katılımcılara Göre Mesleki Mutluluğu Etkileyen Unsurlar

Sıra	Kod	f	%	Örnek Cümle
1	Okul yönetimi	11	20	"Mesleki anlamda mutlu olmamın en temel koşulu beni anlayan, adil, teşvik edici ve eğitimin önemine inanmış bir okul yönetimine sahip olmaktır." (Ö8).
2	Öğrenci başarısı	9	17	"Öğrencilerim başarılı olarak güzel okullar kazanmaları beni hep mutlu etmiştir." (Ö2).
3	Mesleki saygınlık-Değer görme	9	17	"Hangi işi yaparsanız yapın eğer toplum nazarında bir saygınlığa sahipseniz ve değer görüyorsanız o zaman mutlu oluyorsunuz. Aksi halde para vs insanı mutlu etmiyor." (Ö7).
4.	Medya	8	15	"Gerek yazılı gerekse görsel medyada öğretmenler hakkında çıkan yalan yanlış haberler, alanında uzman olmayan kişilerin hakkımızda ahkam kesmeleri ve bize işimizi öğretir şekilde konuşmaları biz öğretmenleri derinden üzmekte." (Ö9).
5	Okulun sahip olduğu imkanlar	6	11	"Okulun sahip olduğu imkanlar ister istemez işimi daha iyi yapmamı sağlıyor. Bunun sonucu olarak da yaptığı işten haz alıyor ve mutlu oluyorum." (Ö5).
6	Meslektaşlar	6	11	"Okulda görev yaptığım arkadaşlarımla iletişim durumum ve seviyem mesleki anlamda beni derinden etkiler. Eğer görmek istemediğim bir öğretmen arkadaşım olur ise ve onu görmek zorunda kalırsam ister istemez suratım asılır." (Ö11).
7	Veli	5	9	"Velinin tutum ve davranışları, benimle konuşurken gösterdiği saygı ve samimiyet beni ya mutlu eder ya da tam tersi mutsuz eder." (Ö10).
	Toplam	54	100	

Tablo 3'e bakıldığında, araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki mutluluklarını etkileyen unsurlar; %20 oranında okul yönetimi, %17 oranında öğrenci başarısı, %17 oranında mesleki saygınlık-değer görme, %15 oranında medya, %11 oranında okulun sahip olduğu imkânlar, %11 oranında meslektaşlar ve %5 oranında veli şeklinde sıralanmıştır. Bu bağlamda öğretmenler medyayı, mesleki mutluluğu etkileyen unsurlar arasında dördüncü sırada görmekte-dirler.

Araştırmanın üçüncü sorusu "Medyada öğretmenler hakkında çıkan haberler mesleki mutluluğu nasıl etkilemektedir?" şeklindedir. Bu soruya ilişkin elde edilen veriler analiz edildiğinde, katılımcıların çoğunun (9 öğretmen) medyada çıkan haberler hakkında olumsuz düşündükleri; 2'sinin olumlu düşündükleri ve sadece 1 tanesinin nötr düşünceye sahip olduğu bulunmuştur. Katılımcı görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların Medyada Öğretmenler Hakkında Çıkan Haberlere İlişkin Görüşleri

Sıra	Kod	f	%	Örnek Cümle
1	Olumsuz	9	75	"Maalesef medyada biz öğretmenlere yönelik sistematik ve bilinçli bir şekilde itibarsızlaştırma haberlerine sık sık yer verilmekte. Böyle olunca sanki tüm öğretmenler aynımış gibi toplumda bizler hakkında olumsuz birtakım algılar ve düşünceler oluşmakta." (Ö5). "Her sene başında öğretmen maaşları şu kadar oldu vs şeklinde yalan yanlış bilgilendirici haberler yapılmakta. Sanki tek derdimiz paraymış gibi bir algı yaratılmakta. Peki neden diğer problemlerimiz üzerinde

				durulmuyor. Bu durum yani öğretmenliğin maddileştirilme üzerine odaklanması beni ziyadesiyle rahatsız etmekte." (Ö10).
2	Olumlu	2	17	"Öğretmenlerle ilgili genelde olumsuz konular gündeme getirilirken ne yazık ki veli ya da öğrenci tarafından şiddete maruz kalan öğretmenler sanki normal bir şeymiş gibi 1 dakikalık ve sadece bir defaya mahsus olarak haberlerde yer alıyor." (Ö1).
3	Nötr	1	8	"Öğrencileri için canla başla çalışan fedakâr öğretmenlerimizin topluma nasıl yön verdiğini gösteren haberlerle karşılaştığımda bu mesleği neden seçtiği hatırlayıp yaptığım işle bir kez daha gurur duyuyorum." (Ö3)
				"Her meslekte olduğu gibi bizim meslekte de yanlış davranışlarda bulunan insanlar olabilir. Doğrusu ben bu tür rahatsız edici olayları kişiye özgü olarak gördüğüm için önemsemiyorum bile." (Ö6).
	Toplam	12	100	

Tablo 4'e bakıldığında, araştırmaya katılan öğretmenlerin %75'i medyada çıkan haberleri olumsuz, %17'si olumlu ve %8'i nötr olarak yorumlamaktadırlar.

Araştırmanın dördüncü ve son sorusu "Öğretmenlerin mesleki mutluluklarını arttırmak için neler yapılmalıdır?" şeklindedir. Bu soruya ilişkin elde edilen veriler analiz edildiğinde, katılımcılar mesleki mutluluklarının artırılması için; 1. Okul yönetimine yönelik öneriler, 2. Öğrenci başarısını arttırmaya yönelik öneriler, 3. Mesleki saygınlık-Değer görmeyi arttırmaya yönelik öneriler, 4. Medyaya yönelik öneriler, 5. Okulun sahip olduğu imkânları arttırmaya yönelik öneriler, 6. Meslektaşlara yönelik öneriler ve 7. Velilere yönelik öneriler şeklinde yapılması gerekenleri sıralamışlardır. Katılımcı görüşlerine ilişkin tablo aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 5. Katılımcılara Göre Mesleki Mutluluğu Arttırmak İçin Yapılması Gerekenler

Sıra	Kod	f	%	Örnek Cümle
1	Okul yönetimine yönelik	10	20	"Mesleki anlamda mutluluğu arttırmak için okul yönetimi herkese eşit, herkesi destekleyici, öğretici liderliğin olduğu demokratik bir yönetim anlayışını sağlayarak okuldaki her öğretmenin değerli ve vazgeçilmez olduğunu hissettirmelidir." (Ö4).
2	Öğrenci başarısını arttırmaya yönelik	8	16	"En nihayetinde varlık sebebimiz olan öğrencilerimizin başarılı olmalarını sağlayıcı etkinliklere bir bütün olarak tüm okulca yer vermeli ve birlikte hareket ederek sadece birkaç öğrencimiz değil hemen hemen tüm öğrencilerimizin başarılı olmasını sağlayıcı uygulamalara yer vermeliyiz." (Ö2).
3	Mesleki saygınlık-Değer görmeyi arttırmaya yönelik	8	16	"Yılda sadece bir kez hatırlanmak yerine ayın öğretmeni, ilçenin öğretmeni, ilin öğretmeni gibi uygulamalara yer verilerek daha fazla değer görebileceğimiz bir kültür oluşturulmalıdır." (Ö11).
4.	Medyaya yönelik	8	16	"Medyanın gücünü olumlu olarak kullanma yoluna gidilmeli. Kamu spotları, reklamlar, öğretmen konulu aile dizileri, öğretmen-mezunlar buluşuyor gibi programlara yer verilerek öğretmenlerimizi kötü gösterme gayretinin önüne geçilmeli." (Ö8).
5	Okulun sahip olduğu imkanları	6	12	"Gerek Bakanlık gerekse Valilikler-Kaymakamlıklar okulları geliştirici, materyaller açısından zenginleştirilmiş öğrenme-öğretme ortamları oluşturarak öğrencilerimiz için öğrenmenin

	arttırmaya yönelik			gerçekleşeceği sınıfları oluşturmaya daha fazla çaba göstermelidirler.” (Ö3).
6	Meslektaşlara yönelik	5	10	“Öğretmenleri birbirinden ayırıştırın sendikal hareketlerin önüne geçilerek, öğretmenlere aynı meslekte olmanın ve ortak hedefler için hareket edilmesi gerektiğini hatırlatıcı, birleştirici eğitim politikaları belirlenmeli ve ivedilikle uygulanmalı.” (Ö5).
7	Velilere yönelik	5	10	“Velilere verilen aşırı ayrıcalıklardan acil bir şekilde vazgeçilerek öğretmenlik mesleği eski zamanlardaki gibi güçlendirilmeli.” (Ö10).
	Toplam	50	100	

Tablo 5’te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğretmenler mesleki mutluluğu arttırmak için %20 oranında okul yönetimine yönelik öneriler, %16 oranında öğrenci başarısını arttırmaya yönelik öneriler, %16 oranında mesleki saygınlık-değer görmeyi arttırmaya yönelik öneriler, %16 oranında medyaya yönelik öneriler, %12 oranında okulun sahip olduğu imkânları arttırmaya yönelik öneriler, %10 oranında meslektaşlara yönelik öneriler ve %10 oranında velilere yönelik öneriler şeklinde birtakım önerilerde bulunmuşlardır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmacılar katılımcıların mutluluk kavramını 1. Sevinç, 2. Takdir edilme, 3. Huzur, 4. Ait olma ve 5. Güvende hissetme kavramları ile bir tuttıkları sonucuna ulaşmışlardır. İlgili literatüre göz atıldığında, benzer tanımlamaların yapıldığı görülmektedir. Örneğin Diener (2000) mutluluk kavramını bireyin aile, iş ve kariyerinden yüksek doyum alması şeklinde tanımlamıştır. Eroğlu (2013) ise, mutluluk kavramını sevgi, sevinç ve hoşnut olma duygularının bireyin yüzüne yansması şeklinde ifade etmiştir. Yurtseven (2019) ise mutluluğu, Latince de bolluk ve refah Yunancada ise büyük zenginlik olarak geçtiğini belirtmiştir.

Araştırmacılar katılımcıların mesleki mutluluklarını etkileyen unsurları 1. Okul yönetimi, 2. Öğrenci başarısı, 3. Mesleki saygınlık-Değer görme, 4. Medya, 5. Okulun sahip olduğu imkânlar, 6. Meslektaşlar ve 7. Veli biçiminde sıraladıkları görülmektedir. Literatüre bakıldığında, mesleki mutluluğa etki eden unsurlar bireysel ve örgütsel unsurlar şeklinde iki alt başlık altında ele alınmaktadır. Bu bağlamda, meslek, mesai süresi, kişilik özellikleri, kişisel hedefler, hayata ilişkin bakış açısı, cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, eğitim düzeyi, medeni durum ve sosyokültürel çevre bireysel faktörler; maaş, işin niteliği, çalışma yeri ve koşulları, gelişim ve yükselme imkânları, süreklilik, yönetim anlayışı, yöneticilerle iş arkadaşları ve ilişkileri örgütsel faktörler olarak sıralanmaktadır (Gül, Oktay ve Gökçe, 2008; Pınar ve Arıkan 1998). Ayrıca Yurtseven (2019) öğretmenlerin mesleki mutluluklarını okul iklimi, okul kültürü, mesleki yorgunluk, örgütsel adalet, yönetici davranışları, okulun fiziki koşulları ve farklı kademe ve branşlarda olma ve bazı demografik değişkenlerden etkilediğini belirtmiştir.

Ayrıca araştırmacılar katılımcıların çoğunun (9 öğretmen) medyada öğretmenler hakkında çıkan haberlere yönelik olumsuz, çok azının (2 öğretmen) olumlu ve yalnızca birinin nötr düşünceye sahip olduklarını belirtmişlerdir. Buna göre katılımcıların çoğunluğu medyada çıkan haberlere yönelik olumsuz tavır göstermekte ve bu durumun kendilerini olumsuz etkilediğini dile getirmektedirler. Çünkü ilgili literatürde de görüldüğü üzere öğretmenler ile

ilgili medyada çıkan haberlerin daha çok şiddet, taciz, ihmal ve istismar gibi olumsuz konularda olduğu görülmektedir (Güngör ve Saltürk, 2021).

Son olarak araştırmacılar katılımcıların öğretmenlerin mesleki mutluluklarını arttırmak için 1. Okul yönetimine yönelik öneriler, 2. Öğrenci başarısını arttırmaya yönelik öneriler, 3. Mesleki saygınlık-Değer görmeyi arttırmaya yönelik öneriler, 4. Medyaya yönelik öneriler, 5. Okulun sahip olduğu imkânları arttırmaya yönelik öneriler, 6. Meslektaşlara yönelik öneriler ve 7. Velilere yönelik öneriler şeklinde birtakım önerilerde bulunmuşlardır. Aksu (2021) öğretmenlerde mesleki mutluluğu arttırmak için öğretmenlerin uzmanlıklarını ve yeteneklerini gösterebilecekleri imkânların sağlanması, öğretmenlik mesleğinin saygınlığı arttırıcı uygulamalara yer verilmesi, meslek ve yaşam arasında uyumun sağlanması ve duygusal bağlamda öğretmenlerde aitlik duygusunun oluşturulması gibi birtakım önerilerde bulunmuştur.

Çalışmada elde edilen bulgular neticesinde araştırmacılar öğretmenlerin mesleki mutluluklarını arttırmak amacı ile birtakım öneriler geliştirmişlerdir. Bu bağlamda uygulamalara yönelik olarak;

- Öğretmenlik mesleğinin saygınlık-değerini arttırıcı uygulamalara yer verilmelidir.
- Öğretmenler hakkında medyada çıkan haberler ve programlar daha çok olumlu örneklerle artırılmalı, toplumu oluşturan tüm bireylere öğretmenlik mesleğinin kutsal olduğu hatırlatılmalıdır.
- Velilere öğretmenlerin alanlarında uzman oldukları, bundan dolayı diğer uğraş alanlarına olunduğu gibi onlara karşı da daha çok saygılı davranmaları gerektiği konusunda birtakım bilinçlendirici etkinlikler yapılmalıdır.

Yukarıdaki önerilerin yanı sıra araştırmacılara da bazı önerilerde bulunulmuştur. Bunlar;

- Bu konuyla ilgili geniş katılıma imkân tanıyacak nicel temelli araştırmalar gerçekleştirilebilir.
- Bu çalışma nitel araştırma anlayışı doğrultusunda sadece sınıf öğretmenleri ile değil farklı branşlardaki öğretmenlerle de (maksimum çeşitlilik örnekleme tekniği ile) gerçekleştirilebilir.
- Bu konuyu yalnızca öğretmenlerle çalışmak yerine yöneticilerle de gerçekleştirilerek konu hakkında farklı bakış açıları da dikkate alınabilir.

Sonuç olarak bir sistem olması nedeniyle Türk eğitim sistemi okul yönetimi, öğretmen, öğrenci ve veli gibi birçok ögeden oluşmaktadır. Bu öğelerin her biri bir sistemin ögesi olması hasebiyle her ne kadar sistemin yaşamını devam ettirebilmesi için benzer derecede öneme sahip olsalar da eğitim-öğretim etkinliklerinin planlanması, uygulaması ve değerlendirilmesinden birincil derecede sorumlu olan öğretmenler ayrı bir öneme sahiptirler. Bu bağlamda öğretmenlerin sahip oldukları mesleki mutlulukları işlerinde daha çok özverileriyle hareket etmelerine neden olacaktır. Nihayetinde mesleki mutluluk ile mesleki performans arasında olumlu ve güçlü bir ilişki olduğu aşikârdır. Bu bağlamda, araştırmacılar eğitimin sisteminin her basamağında vazgeçilmez bir unsur olarak farklı rol ve sorumluluklara sahip olan öğretmenlerin mesleki adanmışlıklarının sürdürülebilmesi için mesleki mutluluklarının sağlanması gerektiği, aksi halde öğretmenlerden beklenen performansı göstermelerinin sadece bir beklenti olarak kalacağı sonucuna varmışlardır.

Teşekkür ve Bilgilendirme

Bu çalışma Amasya Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP) Koordinasyon Birimi tarafından desteklenen SEB-BAP 21-0218 nolu proje kapsamında hazırlanmıştır.

Kaynakça

- Ahn, J., Dik, B. J., & Hornback, R. (2017). The experience of career change driven by a sense of calling: An interpretative phenomenological analysis approach. *Journal of Vocational Behavior, 102*, 48-62.
- Aksu, T. (2021). Öğretmenlerin mesleki bağlılıkları ile duygusal emeklerinin okul etkililiğini yordama düzeyi. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Yıldırım, E., & Bayraktaroğlu, S. (2010). *Sosyal bilimlerde araştırma Yöntemleri*. Sakarya: Sakarya Kitabevi.
- Amiresmaili, M., & Moosazadeh, M. (2013). Determining job satisfaction of nurses working in hospitals of Iran: A systematic review and meta-analysis. *Iranian Journal of Nursing and Midwifery Research, 18*(5), 343-348.
- Atal, D., & Sancar, R. (2021). Bıkkınlık, endişe, mutluluk ve heyecan: Bilişim teknolojileri öğretmenlerinin hissettikleri duygular. *Ahi Bilge Dergisi, 2*(2), 105-109.
- Arslan, A. (2015). Medyanın birey, toplum ve kültür üzerine etkileri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 8*(1), 1-12.
- Arslan, Y., & Polat S. (2017). Örgütsel mutluluk ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Pegem Kuram ve Uygulamalarla Eğitim Yönetimi, 23*(4), 603-622.
- Arslan, Y. (2018). Öğretmenlerin farklılıkların yönetimi yaklaşımlarına ilişkin algıları ile örgütsel mutluluk algıları arasındaki ilişki. Doktora Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli.
- Arslan, Ş. (2019). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin öz yeterlik inancı kaynakları ve öz yeterlik inançlarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarına etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Zonguldak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Ayas, A. (2009). Öğretmenlik mesleğinin önemi ve öğretmen yetiştirmede güncel sorunlar. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10*(3), 1-11.
- Bulut, A. (2015). Ortaöğretim öğretmenlerinin örgütsel mutluluk algılarının incelenmesi: Bir norm çalışması. Doktora Tezi, Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gaziantep.
- Creswell, J. W. (2014). *Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. (Çeviri Editörleri: M. Bütün & S. B. Demir). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Çepni, S. (2005). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş* (2. Baskı). Trabzon: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Diener, E. (2000). Subjective well-being. *American Psychologist, 55*, 34-43.
- Eroğlu, E. (2013). *Yaşam doyumu ve motivasyon. İş ve Yaşamda Motivasyon* (Ed. Y. Tuna) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını No: 3022.
- Fisher, C. D. (2010). Happiness at work. *International Journal of Management Reviews, 12*(4), 384-412.
- Güngör C., & Saltürk, A. (2021). Yazılı basında öğretmenler ile ilgili çıkan haberlerin incelenmesi. *Trakya Eğitim Dergisi, 11*(1), 514-531.
- Gül, H., Oktay, E., & Gökçe, H. (2008). İş tatmini, stres, örgütsel bağlılık, işten ayrılma niyeti ve performans arasındaki ilişkiler: Sağlık sektöründe bir uygulama. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi, 20*, 1-11.

- Gürbüz, S., & Şahin, F. (2017). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Mora, N. (2008). Medya ve kültürel kimlik. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(1), 1-14.
- Oktay, A. (1991). Öğretmenlik mesleği ve nitelikleri. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(3), 187-193.
- Pınar R., & Arıkan S. (1998). *Hemşirelerde iş doyumunu etkileyen faktörler, iş doyumunu ile benlik saygısı ve asertivite ilişkisi*. Uluslararası Katılımlı VI. Ulusal Hemşirelik Kongre Kitabı. Ankara: GATA Hemşirelik Yüksekokulu, 159-171.
- Polkinghorne, D. E. (1989). *Phenomenological research methods*. In R.S. Valle and S. Halling (Eds.), *Existential-phenomenological perspectives in psychology: Exploring the breadth of human experience* (pp. 41-60). New York: Plenum Press.
- Pryce-Jones, J. (2011). *Happiness at work. Maximizing your psychological capital for success*. John Wiley and Sons.
- Russell, B. (1976). *Mutluluk yolu*. İstanbul: Varlık Yayınları.
- Seligman, E. P. (2007). *Gerçek mutluluk*. Ankara: HYB Basım Yayın.
- Solunoğlu, A., Örgün, E., & Erol, G. (2021). Meslek aşkı, işin anlamlılığı ve mutluluk ilişkisi: Turizm eğitimi alan öğrenciler üzerine bir araştırma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 333-345.
- Sönmez V., & Alacapınar F. G. (2014). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sönmezer, M.G. (2007). *Milli Eğitim Bakanlığı'nda çalışan öğretmenler ile Milli Eğitim Bakanlığı'ndan emeklilik veya istifa nedeniyle özel eğitim kurumlarında çalışanların iş tatmin düzeylerinin karşılaştırmalı analizi*. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Taner, B. (1993). *Büyük otellerde yönetim biçimlerinin personel üzerindeki etkileri ve yöneticilerin personele yaklaşımlarında bir sistem önerisi*. Doktora Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Tekirgöl, D.Y. (2011). *Çalışanlarda mesleki benlik saygısının iş tatmini ve yaşam mutluluğu ile ilişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Uygun, S. (2012). Basında öğretmen sorunları. *Milli Eğitim Dergisi*, 194, 72-91.
- Uzunbacak, H.H., Akçakanat, T., & Erhan, T. (2019). Meslek aşkı ve mutluluk ilişkisi: İşin anlamının rolü. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 7(19), 294-317.
- Waggoner, J. (2013). *Do happy workers mean higher profit?* USA Today. Retrieved from USA Today.
- Wright, T. A., & Bonett, D. G. (2007). Job satisfaction and psychological well-being as nonadditive predictors of workplace turnover. *Journal of Management*, 33(2), 141-160.
- Wright, T. A., Cropanzano, R., & Bonett, D. G. (2007). The moderating role of employee positive well being on the relation between job satisfaction and job performance. *Journal of Occupational Health Psychology*, 12(2), 93-104.
- Yıldırım, A. (1999). Nitel araştırma yöntemlerinin temel özellikleri ve eğitim araştırmalarındaki yeri ve önemi. *Eğitim ve Bilim*, 23(112), 7-17.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013), *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yurtseven, S. (2019). *Öğretmenlerin mesleki mutluluklarının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.